

EL CENTENARI DE JOAN COROMINES

Amb ocasió del centenari del naixement del lingüista i filòleg Joan Coromines i Vigneaux, s'ha desenvolupat a diferents nivells institucionals, durant el 2005 i el 2006, l'anomenat Any Coromines, sota la tutela del govern de la Generalitat. Al febrer de 2005 va constituir-se una comissió organitzadora, amb representants de diferents departaments del govern, l'Institut d'Estudis Catalans i la Fundació Pere Coromines, que és l'hereva de l'obra d'aquesta «figura cabdal de les lletres catalanes del segle XX», en paraules del mateix decret oficial.

Joan Coromines va néixer el 21 de març de 1905, al si d'una família podríem dir nuclear del catalanisme polític i cultural d'aleshores, i va dedicar —com és sabut— literalment tota la seva vida a la causa de l'estudi i la defensa de la llengua catalana en el seu context romànic. Tot i que el major reconeixement internacional li prové de l'obra lingüística castellana —essencialment el *Diccionario Crítico Etimológico Castellano e Hispánico*—, és indiscutible que el nucli central de la seva producció i dels seus interessos fou la llengua catalana, a què dedicà algunes aportacions avui absolutament indispensables per a qualsevol que s'hi interessi, especialista o afeccionat —d'una manera molt particular, el *Diccionario Etimológico i Complementari de la Llengua Catalana*. No és pas aquest el lloc per glossar la figura i l'obra de Coromines; personatge marcat profundament per l'entorn en què va néixer —el pare— i per les duríssimes circumstàncies que va haver de viure —l'exili—, intel·lectual brillantíssim, lluitador insubornable, home solitari, contradictori, de tracte difícil i paraula punyent, humaníssim. S'ha fet i ho han fet a bastament, al llarg d'aquest Any Coromines, multitud d'especialistes, admiradors i antics col·laboradors —és difícil dir deixebles, en el cas de Coromines—, arreu dels territoris on es parla la llengua que ell va estimar tant —i més enllà encara.

La comissió del Centenari, presidida pel professor Joan Solà, s'ha encarregat d'organitzar, patrocinar o, simplement, coordinar una bona colla d'activitats commemoratives que han sorgit —potser amb una mica de retard, perquè sovint costa molt materialitzar les idees, en aquest país— en llocs i institucions ben diverses. Les iniciatives més abundants han estat les més clàssiques, de caire acadèmic, amb format de simposi o jornada d'homenatge; pràcticament totes les universitats del domini català —i algunes de fora— han organitzat el seu acte commemoratiu, i també moltes institucions de l'entramat cultural. Però també hi ha hagut activitats més innovadores, de caire artístic —instal·lacions, recitals— o

més pròpiament didàctic, adreçades a un públic general i sobretot a un públic jove, d'escola o d'institut. Aquesta ha estat, precisament, una de les estratègies que es va marcar la comissió per arribar més enllà de l'estricta món universitari, i potser val la pena remarcar, en aquest terreny, l'edició de materials com els que es recullen al llibre *Joan Coromines, una vida per a les llengües*, per a ús dels professors de català.

La Fundació Coromines —que duu el nom del seu pare, per decisió expressa del lingüista centenari— ha estrenat, per altra banda, en aquest any, la seva seu definitiva a la casa familiar de Sant Pol de Mar, després de força anys de gestions i tempteigs. Aquesta Fundació, que ara com ara centra exclusivament la seva activitat en l'edició de l'extens epistolari conservat per Joan Coromines, ha celebrat l'aniversari amb la publicació d'un volum extraordinari —983 pàgines, tapa dura— dins de la mateixa col·lecció: *l'Epistolari Pere Coromines & Joan Coromines*, a cura com sempre de Josep Ferrer i Joan Pujadas, que constitueix un document interessantíssim per a l'estudi del context on es gestà l'obra colossal de Coromines i aporta dades noves i imprescindibles per comprendre la complexa personalitat del nostre més gran lingüista.

L'altra fita rellevant d'aquest Any corominià —amb logotip de disseny— ha estat la creació d'un lloc web, *www.anycoromines.org*, on es pot accedir en català, occità, espanyol i anglès —per què no en francès, llengua dels estudis i de la publicació de diversos treballs de Coromines, que fou a més doctor honoris causa per la Sorbona?— a una recopilació exhaustiva de la seva obra publicada i a una completa síntesi biogràfica, que es pot complementar amb un ameníssim arxiu fotogràfic. A més, s'hi pot consultar —això, només en català— un recull força acurat de les moltes activitats organitzades amb motiu d'aquesta commemoració, que m'estalvia ara d'enumerar-les i d'allargar més, innecessàriament, aquesta crònica. El web de l'Any Coromines recull finalment, sota l'epígraf de «recursos», diverses publicacions monogràfiques que s'han fet ressò del centenari, alguns enllaços a llocs d'Internet amb materials corominians, i altres materials gràfics i sonors —com la famosa entrevista que Coromines va concedir a Josep M. Espinàs, al restaurant de Collsacreu— que es poden descarregar lliurement i que resulten, sens dubte, de gran interès per a qualsevol persona sensible a les inquietuds culturals que han articulat el nostre país durant el darrer segle.

FRANCESC FELIU
Universitat de Girona